ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ ความรู้ ขอบเขตการทำงานสิทธิอำนาจ: กระบวนการต่อรอง

ความเป็นวิชาชีพพยาบาลในบริบทของหอผู้ป่วยภาวะวิกฤติ

ผู้เขียน นางสาวปียะมาส ผาสุข

ปริญญา สิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สังคมศาสตร์สุขภาพ)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คร. เทพินทร์ พัชรานุรักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก อาจารย์ คร. มาลี สิทธิเกรียงใกร อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

## บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ตั้งคำถามว่าพยาบาลมีความเป็นวิชาชีพอย่างแท้จริงหรือไม่ และมีการ แสดงออกถึงความเป็นวิชาชีพของตนอย่างไร โดยทำการศึกษาใน 3 ประเด็นหลักคือ ความรู้ ขอบเขตการทำงาน และสิทธิอำนาจ รวมทั้งศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการกำหนดขอบเขตการ ทำงาน ความรู้ และสิทธิอำนาจในการแสดงออกถึงความเป็นวิชาชีพพยาบาลและเทคนิควิธีการที่ พยาบาลใช้ในการต่อรองความเป็นวิชาชีพในบริบทการดูแลผู้ป่วยในโรงพยาบาล

งานนี้ทำการศึกษาในหอผู้ป่วยหนักทารกแรกเกิด ทำการเก็บข้อมูลในกลุ่มพยาบาล วิชาชีพ ที่ที่ความแตกต่างในระดับความรู้ ความเชี่ยวชาญประสบการณ์ในการทำงาน จำนวนทั้งสิ้น 6 คน การเก็บข้อมูลใช้การสัมภาษณ์ระดับลึกและการสังเกตแบบมีส่วนร่วมเครื่องมือที่ใช้ในการ เก็บข้อมูลคือแบบสัมภาษณ์ระดับลึกและแบบสังเกต การเก็บข้อมูลทำในช่วงเดือนพฤษภาคม ถึง กรกฎาคม 2553

ผลการศึกษาพบว่าพยาบาลที่ศึกษามีความเห็นว่า พยาบาลมีความเป็นวิชาชีพพยาบาล โดย ความรู้ความเชี่ยวชาญเป็นเงื่อนใบสำคัญในการแสดงออกถึงความเป็นวิชาชีพพยาบาล นอกจากนั้น การศึกษานี้ยังพบว่า วิชาชีพพยาบาลมีการต่อรองกับวิชาชีพแพทย์อยู่ตลอดเวลา โดยขึ้นอยู่กับ บริบทและระดับความรู้ความเชี่ยวชาญของพยาบาล ส่วนใหญ่พยาบาลจะใช้วิธีต่อรองกับแพทย์ แบบอ้อมๆและพยาบาลระดับอาวุโสที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญทักษะประสบการณ์ในการทำงานสูง จะมีความสามารถในการต่อรองมากกว่าพยาบาลอาวุโสน้อยที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญน้อยกว่า ซึ่ง เป็นทำนองเดียวกับงานวิจัยที่พบในต่างประเทศ เช่นงานวิจัยของSvensson (1996) ที่ได้ ทำการศึกษาแบบแผนการต่อรองของพยาบาลในบริบทการปฏิบัติงานจริงระหว่างการมีปฏิสัมพันธ์ ของแพทย์และพยาบาลในหอผู้ป่วยศัลยกรรมและหอผู้ป่วยอายุรกรรมในโรงพยาบาล 5 แห่งใน ประเทศสวีเดนและจากงานวิจัยของ Porter (1991,1995) ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์ของ แพทย์และพยาบาลในโรงพยาบาล ไอริชประเทศอังกฤษ แต่อย่างไรก็ตามงานศึกษานี้พบว่า

กระบวนการต่อรองที่เกิดขึ้นเป็นไปเพื่อประโยชน์ในการดูแลผู้ป่วยมากกว่าเพื่อความเหนือกว่าเชิง สิทธิอำนาจของพยาบาล

งานวิจัยชิ้นนี้นำไปสู่ความตระหนักถึงความรู้ความเชี่ยวชาญของวิชาชีพพยาบาลซึ่ง นอกจากจะเป็นเงื่อนใบสำคัญถึงการแสดงออกถึงความเป็นวิชาชีพพยาบาลแล้วยังเป็นเงื่อนใบ สำคัญกับการต่อรองกับวิชาชีพอื่นๆด้วย ดังนั้นควรจะมีการพัฒนาความรู้ของพยาบาลอย่างต่อเนื่อง ในขณะทำงาน รวมทั้งการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนวิชาชีพพยาบาลให้มีความรู้ ความสามารถเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆต่อไป



## ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ Copyright<sup>©</sup> by Chiang Mai University All rights reserved

**Thesis Title** Knowledge, Work Boundary and Authority: Negotiation

Process of Nurse Professionalism in Intensive Care Unit

Context

**Author** Miss Piyamas Phasook

**Degree** Master of Arts (Health Social Sciences)

Thesis Advisory Committee Assistant Professor Dr. Thapin Phatcharanuruk Advisor

Lecturer Dr. Malee Sitthikriangkai Co-advisor

## **ABSTRACT**

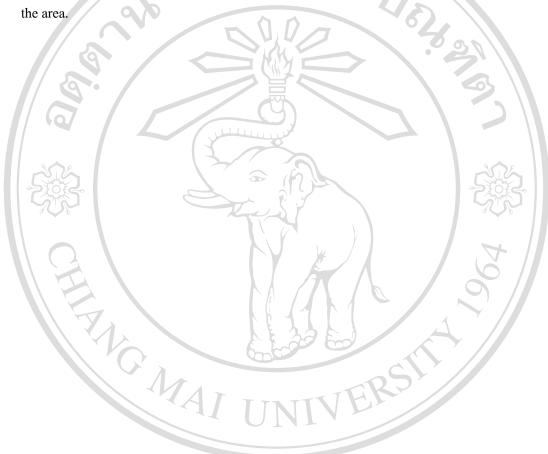
This study questioned whether nurses have a true sense of professionalism and how they express their professionalism in nursing. Three main issues were studied: knowledge, work boundaries, and authority. Also, the study explored the relationship between the boundary determination of work, knowledge, and the authority in expressing professionalism in nursing and negotiating nurse professionalism in an intensive care unit context.

The study was conducted in a neonatal intensive care unit. Data were collected from 6 professional nurses whose level of knowledge, skills and work experience differed. In-depth interviews and participant observations were employed to collect data. Data were collected from May to July, 2010.

The results revealed that the nurse interviewees thought that professionalism in nursing and expertise are key condition for expressing professionalism in nursing. Moreover, the study found that negotiation with medical professions exists in the nursing profession at all the times, depending on the context and level of a nurse's skills. Mostly, nurses would indirectly negotiate with physicians. Senior nurses, whose skills and working experiences were higher, would have more power of negotiation than those who have fewer skills and expertise. This is similar to the study conducted in foreign countries. For example, Svensson (1996) studied the negotiation pattern of nurses in a real working context during interactions between physicians and nurses in surgical units and internal medicine units of five hospitals in Sweden. Also, Porter (1991, 1995) studied the interaction between physicians and nurses in a hospital in Ireland.

Nevertheless, the negotiation process was for the benefit of patient care rather than for the superiority of the nurses' authority.

This study led to an awareness of the expertise in the nursing profession which is not only a key condition to expressing professionalism in nursing but also a significant condition for negotiating with other professions. Therefore, nursing knowledge should be continually developed during work. Also, curriculum in nursing education should be developed for nurses to increase their knowledge and skills to keep up with the advancing knowledge and technology in



## ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ Copyright<sup>©</sup> by Chiang Mai University All rights reserved